

Madocsa Község Önkormányzat Képviselő-testületének 9/2021. (VIII. 31.) önkormányzati rendelete

a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről

Madocsa Község Önkormányzata Képviselő-testülete a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 24. § (1) bekezdés b) pontjában és 36. § (1) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a) pontjában és a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 11. pontjában meghatározott feladatkörében eljárva a helyi jelentőségű természeti értékek védelmének biztosítása céljából a következőket rendeli el:

I. Fejezet
Általános rendelkezések

1. A rendelet célja, hatálya

1. §

A rendelet célja, hogy a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.) rendelkezéseivel összhangban védelmet biztosítson egyes, a településen található, országos védelmet nem élvező természeti érték, illetve természeti terület számára, továbbá meghatározza azok védelmének, használatának szabályait, a védelemmel kapcsolatos feladatokat és a védelem gazdasági, hatósági eszközeit.

2. §

(1) A rendelet hatálya kiterjed Madocsa Község közigazgatási területén minden olyan természeti értékre, amelyet Madocsa Község Önkormányzatának (a továbbiakban: Önkormányzat) Képviselő-testülete (a továbbiakban: Képviselő-testület) természetvédelmi, tájképi, kulturális jelentősége miatt védettnek minősít, valamint ezen természeti értékek védőövezetére.

(2) A rendelet hatálya kiterjed minden természetes és jogi személyre, különösen a helyi természetvédelmi rendelkezésekkel érintett területek tulajdonosaira, kezelőire és használóira.

(3) Az 1. mellékletben, a 2. mellékletben és a 3. mellékletben felsorolt természeti területek, illetve természeti értékek helyi természetvédelmi védettség alá tartoznak. A helyi védettség alá tartozó természeti értékek és természeti területek bemutatását, területük lehatárolását, védelmük indokát és célját, valamint az azokra vonatkozó természetvédelmi kezelési terveket az 1. melléklet és a 2. melléklet tartalmazza.

2. Értelmező rendelkezések, a helyi védelem fajtái

3. §

E rendelet alkalmazása során:

- a) Helyi jelentőségű természeti érték: Az Önkormányzat által jelen rendelet alapján védetté nyilvánított (helyi jelentőségű) természetvédelmi területek és természeti emlékek.
- b) Területi védelem: Madocsa Község közigazgatási területén valamely összefüggő természeti területre kiterjedő sajátos helyi védelem gyűjtőfogalma.
- c) Védőövezet: A helyi jelentőségű természeti érték közvetlen közelében található azon terület vagy területek, amelyen bekövetkező változások alapvetően és közvetlenül befolyásolhatják a helyi jelentőségű természeti érték állapotát.
- d) Értékvizsgálat: Olyan vizsgálat, mely feltárja és meghatározza a ténylegesen meglévő, illetve a település szempontjából annak minősülő értéket, amely védelemre érdemes. A vizsgálatnak tartalmaznia kell a védelemre javasolt természeti érték esztétikai, történeti, valamint műszaki, illetve természeti jellemzőit. A vizsgálatot a jegyző folytatja le természetvédelmi szakember bevonásával.
- e) Helyi jelentőségű természeti érték veszélyeztetése: Minden olyan esemény, beavatkozás, amely a védett érték teljes vagy részleges megsemmisülését, állapotának romlását, karakterének előnytelen megváltoztatását, általános esztétikai értékcsökkenését eredményezheti.
- f) Helyi jelentőségű természeti érték károsodása: Minden olyan esemény, beavatkozás, amely a védett érték teljes vagy részleges megsemmisülését, állapotának romlását, karakterének előnytelen megváltoztatását, általános esztétikai értékcsökkenését eredményezi.
- g) Bizottság: A rendelet alkalmazása szempontjából a Képviselő-testületnek hatáskörrel rendelkező Bizottsága, amely a rendelet hatályba lépésekor a Pénzügyi Bizottság.
- h) Természetvédelmi kezelés: A védelemre tervezett és a védettnek nyilvánított helyi jelentőségű természeti érték felmérését, nyilvántartását, dokumentálását, megóvását, őrzését, fenntartását, bemutatását, helyreállítását célzó valamennyi tevékenység.

4. §

(1) Helyi védelem tárgyát képezi mindazon, magasabb szintű védelemben nem részesülő természeti érték (természetvédelmi terület, természeti emlék), amelyet az Önkormányzat Képviselő-testülete tájképi, környezeti, esztétikai vagy kultúrtörténeti értéke miatt védettnek minősített, illetve amelynek védetté nyilvánítása folyamatban van.

(2) A helyi területi védelem kiterjed e rendelet 1. mellékletében és a 2. mellékletben megjelölt ingatlanokon található

- a) helyi jelentőségű természetvédelmi területeire, ezen belül:
 - aa) az értékes fasorokra, parkokra, parkrészletekre, tájképi értékekre,
 - ab) az összefüggő, több hektár kiterjedésű természetes, természetközeli élőhelyekre,
 - ac) a természetes társulásokkal rendelkező, helyi viszonylatban egyedülálló természeti értékekre, amelyek zárványként maradtak fenn a beépített környezetben és védelmük más jogi eszközökkel nem megoldható,
 - ad) botanikai, geológiai gyűjtemények, gyűjteményes kertek, amelyek jelentős szerepet vállalnak a környezeti, természeti nevelésben egyedülálló természeti értékek védelmében.
- b) helyi jelentőségű természeti emlékekre (egyedi természeti értékek, képződmények és azok védelmét szolgáló terület), amelyek az egész település számára jelentőséggel bírnak.

(3) A helyi területi és egyedi védelem alatt álló értékekről készült fényképes dokumentációt a 3. melléklet tartalmazza.

II. Fejezet A természeti értékek helyi védelme

3. A helyi területi védelem alá helyezés, illetve a védelem megszüntetésének általános rendje és feltételei, a védett értékek megjelölése

5. §

A helyi jelentőségű természeti védelem alá helyezés és a védelem megszüntetése kizárólag a Tvt. szerinti védetté nyilvánítási eljárás lefolytatásával történhet.

6. §

(1) A helyi jelentőségű természeti értéket táblával vagy egyéb alkalmas módon meg kell jelölni. A jelzés elhelyezéséről a megrongálódott vagy hiányzó táblák, jelölés javításáról, pótlásáról az Önkormányzat gondoskodik.

(2) A helyi jelentőségű természeti érték mindenkor tulajdonosa/használója a jelzés elhelyezését és fenntartását tűrni köteles, a jelzés láthatóságát nem veszélyeztetheti.

4. A védett értékek megőrzésével, használatával kapcsolatos előírások, a helyi természetvédelemmel összefüggő önkormányzati feladatok végrehajtása

7. §

(1) A helyi jelentőségű természeti értékek kezeléséről az Önkormányzat minden évben a saját költségvetése – elsősorban a Környezetvédelmi Alap – terhére gondoskodik.

(2) A helyi jelentőségű természeti értékek védelme érdekében az Önkormányzat az alábbiakat rendelheti el:

- a) A helyi jelentőségű természeti értékek esetében a jogszabályokban meghatározott előírások teljesítése érdekében a jegyző az érintetteket kötelezheti a veszélyeztetést okozó tevékenység azonnali beszüntetésére, károsodás esetén az eredeti állapot helyreállítására, különösen a károsodott természeti érték és terület, továbbá a védett természeti érték és terület helyreállítására vagy amennyiben ez nem lehetséges, az eredeti állapothoz közeli állapot helyreállítására, valamint a faj, élőhely, terület által nyújtott szolgáltatás helyreállítására vagy azzal egyenértékű szolgáltatás biztosítására.
- b) A helyi jelentőségű természetvédelmi területen a jegyző korlátozhatja, felfüggesztheti vagy megtilthatja a védett természeti értéket és a területet károsító vagy közvetlenül veszélyeztető tevékenységet.
- c) A védett területen lévő növényzet megóvása érdekében a hatályos jogszabályok keretei között – a helyi jelentőségi természeti emléket nem veszélyeztetve – elvégezhető annak vegyszeres védelme vagy egyéb szükséges kertészeti-szakmai beavatkozás.
- d) A jogszabályokban meghatározott előírások, korlátozások megszegőivel szemben a jegyző természetvédelmi bírságot szab ki a természetvédelmi bírság kiszabásával kapcsolatos szabályokról szóló Korm. rendelet alapján.
- e) A természetvédelmi bírság teljes összege az Önkormányzat Környezetvédelmi Alapjának bevételét képezi.
- f) A természetvédelmi bírság nem mentesít a büntetőjogi, a szabálysértési, a kártérítési felelősség, valamint a tevékenység korlátozása, felfüggesztése, tiltása, továbbá a helyreállításra vonatkozó kötelezettség teljesítése alól.

(3) Védett fasorból fát kivágni nem lehet, csak biológiai tönkremenetel esetén. A pótlásról – külön engedéllyel – a hatóság által kijelölt helyen gondoskodni kell.

(4) A természetileg értékes fák, növénycsoportok kivágása, ritkítása csak a vonatkozó természetvédelmi kezelési terv rendelkezéseit betartva lehetséges.

8. §

Az Önkormányzat természetvédelmi kezelési tervben foglalt tevékenységek végrehajtásába bevonhat a területen működő környezetvédelemmel foglalkozó civil szervezetet.

5. Záró rendelkezések

9. §¹

10. §

(1) Ez a rendelet – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – 2021. szeptember 1-jén lép hatályba.

(2) A 9. § 2021. szeptember 1-jén 16 órakor lép hatályba.

(3) Ez a rendelet 2021. augusztus 31. napján kihirdetésre került.

1 A 9. § a 2010. évi CXXX. törvény 12. § (2) bekezdése alapján hatályát veszítette.

Helyi jelentőségű védett Természeti Emlékek:

1.) 041/30 hrsz-ú terület ÉNY-i sarkában álló kocsányos tölgy

Sorszám: 1.

Megnevezés: Malomrévi kocsányos tölgy (*Quercus robur*) 1 db

Hrsz.: 041/30

Terület: 041/30 hrsz-ú terület ÉNY-i sarkában álló kocsányos tölgy

Tulajdonos: Magántulajdon

Leírás, jellemzők, védendő értékek:

A védetté nyilvánítás indoka: A mezőgazdasági művelés alatt álló területek között maradt fenn a település területére korábban a magasabb térszínekre jellemző keményfás és az általánosabban elterjedt puhafás ligeterdők néhány ma is élő tanúja., melynek egyik példány a 041/30 hrsz-ú terület ÉNY-i sarkában magányosan álló kocsányos tölgy, mely meghatározza a község keleti területeinek látképét. Védett és fokozottan védett madarak figyelhetők meg az élőhelyen.

Fénykép helye

A védetté nyilvánítás célja:

- a botanikai értékű és tájképi jelentőségű őshonos idős fa fennmaradásának biztosítása
- a fákhöz kötődő állatvilág megőrzése
- a természeti érték bemutatásának biztosítása

Kezelési terve:

Gyakorlati természetvédelmi célkitűzések:

- Kocsányos tölgyek kezelése, megőrzése, fenntartása, az élőhelyhez kapcsolódó védett fajok állományainak élőhelyük fenntartásával történő megőrzése.

Természetvédelmi stratégiák kialakítása:

- Területet érintő külső emberi beavatkozások minimalizálása
- A természetvédelmi szempontból értékes életközösségek megőrzése, zavartalanságának biztosítása, a védett és fokozottan védett állat- és növényfajok jelenlegi egyedszámának fenntartása, növelése.
- A védett értéket veszélyeztető invazív fajok példányainak eltávolítása.
- Az illegális szemétkerakók folyamatos felszámolása.

- Természetvédelmi kezeléseket megalapozó és azokat tovább fejlesztő kutatások támogatása.
- A területen található természeti értékek bemutathatóságának biztosítása.

Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások, tilalmak

- a kezelés célja az idős fák hosszútávú fenntartása
- tilos a fa kivágása
- tilos az élőhelyen bármilyen hulladék lerakása
- tilos az élőhelyen tűz gyújtása
- a fa pusztulása esetén ugyanolyan fafajú fával történő pótlást kell végezni
- a fa gallyazása csak személyi sérülés vagy vagyoni kár megelőzése miatt indokolt
- az élőhelyet esetlegesen szegélyező invazív, tájidegen fa-vagy cserjefajok eltávolítása lehetséges az élőhely minél kisebb mértékű bolygatásával.
- tilos az olyan tevékenység, amely a talajvíz szintjét csökkenti és ezzel a faegyed megmaradását veszélyezteti

2.) 019/3 hrsz-ú területen található fehér nyár és rezgő nyár

Megnevezés: Malomrévi nyárfák (Populus) 2 db

Hrsz.: 019/3

Terület: 019/3 hrsz-ú területen található fehér nyár és rezgő nyár

Tulajdonos: Magántulajdon

A védetté nyilvánítás indoka: A mezőgazdasági művelés alatt álló területek között maradt fenn a település területére korábban a magasabb térszínekre jellemző keményfás és az általánosabban elterjedt puhafás ligeterdők néhány ma is élő tanúja., melynek példányai a 019/3 hsz-ú területen álló fehér nyár és rezgő nyár. A 2 fa meghatározza a község keleti területeinek látképét. Védett és fokozottan védett madarak figyelhetők meg az élőhelyen.

A védetté nyilvánítás célja:

- a botanikai értékű és tájképi jelentőségű őshonos idős fák fennmaradásának biztosítása
- a fákhöz kötődő állatvilág megőrzése
- a természeti értékek bemutatásának biztosítása

Kezelési terve:

Gyakorlati természetvédelmi célkitűzések:

- A nyárfák kezelése, megőrzése, fenntartása, az élőhelyhez kapcsolódó védett fajok állományainak élőhelyük fenntartásával történő megőrzése.

Természetvédelmi stratégiák kialakítása:

- Területet érintő külső emberi beavatkozások minimalizálása
- A természetvédelmi szempontból értékes életközösségek megőrzése, zavartalanságának biztosítása, a védett és fokozottan védett állat- és növényfajok jelenlegi egyedszámának fenntartása, növelése.
- A védett értéket veszélyeztető invazív fajok példányainak eltávolítása.
- Az illegális személerakók folyamatos felszámolása.
- Természetvédelmi kezeléseket megalapozó és azokat tovább fejlesztő kutatások támogatása.
- A területen található természeti értékek bemutathatóságának biztosítása.

Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások, tilalmak

- a kezelés célja az idős fák hosszútávú fenntartása
- tilos a fa kivágása
- tilos az élőhelyen bármilyen hulladék lerakása
- tilos az élőhelyen tűz gyújtása
- a fa pusztulása esetén ugyanolyan fafajú fával történő pótlást kell végezni
- a fa gallyazása csak személyi sérülés vagy vagyoni kár megelőzése miatt indokolt
- az élőhelyet esetlegesen szegélyező invazív, tájidegen fa-vagy cserjefajok eltávolítása lehetséges az élőhely minél kisebb mértékű bolygatásával.

3.) 044/72 hrsz-ú területen lévő 3 szelídgesztenye és a "Papkert" volt lakóépülete

Megnevezés: Papkert (Szelídgesztenye - Castanea sativa 3 db)

Hrsz.: 019/3

Terület: 044/72 hrsz-ú területen lévő 3 szelídgesztenye és a "Papkert" volt lakóépülete

Tulajdonos: Magántulajdon

A védetté nyilvánítás indoka: A területen korábban helyet kapó óriási almáskertek egyik utolsó megmaradt mementója a Papkertnek hívott terület és épületrom, - a nevének megfelelően - az 50-es évekig egyházi birtok volt. A ma már romos épületet visszahódította a természet. Az épület belsejében számos fecske fészkel, valamint kuvikot is megfigyeltek a romok között, a területhez tartozó 3 idős vadgesztenye fán is védett és fokozottan védett madarak figyelhetők meg rendszeresen. A terület kulturális értéke, valamint természetvédelmi értéke is magas.

A védetté nyilvánítás célja:

- a botanikai értékű és tájképi jelentőségű őshonos idős fák fennmaradásának biztosítása
- kultúrtörténeti emlék megőrzése

- a fákhöz kötődő állatvilág megőrzése
- a természeti értékek bemutatásának biztosítása

Kezelési terve:

Gyakorlati természetvédelmi célkitűzések:

- A szelíd gesztenyefák kezelése, megőrzése, fenntartása, az élőhelyhez kapcsolódó védett fajok állományainak élőhelyük fenntartásával történő megőrzése.

Természetvédelmi stratégiák kialakítása:

- Területet érintő külső emberi beavatkozások minimalizálása
- A természetvédelmi szempontból értékes életközösségek megőrzése, zavartalanságának biztosítása, a védett és fokozottan védett állat- és növényfajok jelenlegi egyedszámának fenntartása, növelése.
- A védett értéket veszélyeztető invazív fajok példányainak eltávolítása.
- Az illegális személerakók folyamatos felszámolása.
- Természetvédelmi kezeléseket megalapozó és azokat tovább fejlesztő kutatások támogatása.
- A területen található természeti értékek bemutatathatóságának biztosítása.

Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások, tilalmak

- a kezelés célja az idős fák hosszútávú fenntartása
- tilos a fák kivágása
- tilos az élőhelyen bármilyen hulladék lerakása
- tilos az élőhelyen tűz gyújtása
- a fák pusztulása esetén ugyanolyan fafajú fával történő pótlást kell végezni
- a fák gallyazása csak személyi sérülés vagy vagyoni kár megelőzése miatt indokolt
- az élőhelyet esetlegesen szegélyező invazív, tájidegen fa-vagy cserjefajok eltávolítása lehetséges az élőhely minél kisebb mértékű bolygatásával.

4.) 087/16. hrsz-ú terület DNYU-i végében található 3 példány fehér fűz

Megnevezés: 100 éves fehér füzes (Salix alba -3 db)

Hrsz.: 087/16

Terület: 087/16. hrsz-ú terület DNYU-i végében található 3 példány fehér fűz

Tulajdonos: Magántulajdon

A védetté nyilvánítás indoka: 3 példányból álló fehér fűz sor őrzi a korábban a határra jellemző fűzfásorok emlékét. Az egyenként 3 méteres törzskerületű fűzfák kora a 100 év fölött van. Védett és fokozottan védett madarak, rovarok és hullók figyelhetők meg rendszeresen az élőhelyen.

A védetté nyilvánítás célja:

- a botanikai értékű és tájképi jelentőségű őshonos idős fák fennmaradásának biztosítása
- kultúrtörténeti emlék megőrzése
- a fákhöz kötődő állatvilág megőrzése
- a természeti értékek bemutatásának biztosítása

Kezelési terve:

Gyakorlati természetvédelmi célkitűzések:

- A fehér fűzfák kezelése, megőrzése, fenntartása, az élőhelyhez kapcsolódó védett fajok állományainak élőhelyük fenntartásával történő megőrzése.

Természetvédelmi stratégiák kialakítása:

- Területet érintő külső emberi beavatkozások minimalizálása
- A természetvédelmi szempontból értékes életközösségek megőrzése, zavartalanságának biztosítása, a védett és fokozottan védett állat- és növényfajok jelenlegi egyedszámának fenntartása, növelése.
- Az illegális személerakók folyamatos felszámolása.
- Természetvédelmi kezeléseket megalapozó és azokat tovább fejlesztő kutatások támogatása.
- A területen található természeti értékek bemutatathóságának biztosítása.

Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások, tilalmak

- a kezelés célja az idős fák hosszútávú fenntartása
- tilos a fák kivágása
- tilos az élőhelyen bármilyen hulladék lerakása
- tilos az élőhelyen tűz gyújtása
- a fák pusztulása esetén ugyanolyan fafajú fával történő pótlást kell végezni
- a fák gallyazása csak személyi sérülés vagy vagyoni kár megelőzése miatt indokolt
- az élőhelyet esetlegesen szegélyező invazív, tájidegen fa-vagy cserjefajok eltávolítása lehetséges az élőhely minél kisebb mértékű bolygatásával.

5.) 091/24. hrsz-ú terület DNYU-i végében található fehérnyár

Megnevezés: Fölhágói óriás nyár (*Populus alba* 1db)

Hrsz.: 091/24

Terület: 091/24. hrsz-ú terület DNYU-i végében található fehérsnyár

Tulajdonos: Magántulajdon

A védetté nyilvánítás indoka: *Végeláthatatlan mezőgazdasági földek között magányosan álló monumentális méretű fehér nyár áll, mely a talajhoz közel elágazik. Az elágazás fölötti törzskerület meghaladja a 3,5 métert, amely a nagyra növő fehér nyarak között is tekintélyesnek mondható. Ahogy a következő bemutatott terület úgy ez is kiemelkedő jelentőséggel bír fészkelő és búvóhely mivolta miatt. A hasonló méretű fák rendkívül alacsony száma miatt az ilyen szántóföldek közé ékelődő szigetnek különleges mikrofaunát teremtenek, védelmük unikális jellegük miatt is indokolt.*

A védetté nyilvánítás célja:

- a botanikai értékű és tájképi jelentőségű őshonos idős fák fennmaradásának biztosítása
- a fákhöz kötődő állatvilág megőrzése
- a természeti értékek bemutatásának biztosítása

Kezelési terve:

Gyakorlati természetvédelmi célkitűzések:

- A fehér nyár kezelése, megőrzése, fenntartása, az élőhelyhez kapcsolódó védett fajok állományainak élőhelyük fenntartásával történő megőrzése.

Természetvédelmi stratégiák kialakítása:

- Területet érintő külső emberi beavatkozások minimalizálása
- A természetvédelmi szempontból értékes életközösségek megőrzése, zavartalanságának biztosítása, a védett és fokozottan védett állat- és növényfajok jelenlegi egyedszámának fenntartása, növelése.
- A védett értéket veszélyeztető invazív fajok példányainak eltávolítása.
- Az illegális szemétkerakók folyamatos felszámolása.
- Természetvédelmi kezeléseket megalapozó és azokat tovább fejlesztő kutatások támogatása.
- A területen található természeti értékek bemutatathatóságának biztosítása.

Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások, tilalmak

- a kezelés célja az idős fák hosszútávú fenntartása
- tilos a fa kivágása
- tilos az élőhelyen bármilyen hulladék lerakása
- tilos az élőhelyen tűz gyújtása

- a fa pusztulása esetén ugyanolyan fafajú fával történő pótlást kell végezni
- a fa gallyazása csak személyi sérülés vagy vagyoni kár megelőzése miatt indokolt
- az élőhelyet esetlegesen szegélező invazív, tájidegen fa-vagy cserjefajok eltávolítása lehetséges az élőhely minél kisebb mértékű bolygatásával.

6.) 091/26. hrsz-ú terület DNYU-i végében található fehérnyár

Megnevezés: Fölhágói fehérnyaras (Populus alba 3db)

Hrsz.: 091/24

Terület: 091/24. hrsz-ú terület DNYU-i végében található fehérnyár

Tulajdonos: Magántulajdon

A védetté nyilvánítás indoka: 3 példány óriási fehér nyár emelkedik ki a területről a település területére korábban a magasabb térszínekre jellemző puhafás ligeterdők néhány ma is élő tanújaként. A nagy kiterjedésű mezőgazdasági területek között bástyaként magasodnak a védett és fokozottan védett madaraknak lesőfaként szolgáló 3 db idős nyárfa és több fehér fűz.

A védetté nyilvánítás célja:

- a botanikai értékű és tájképi jelentőségű őshonos idős fák fennmaradásának biztosítása
- a fákhöz kötődő állatvilág megőrzése
- a természeti értékek bemutatásának biztosítása

Kezelési terve:

Gyakorlati természetvédelmi célkitűzések:

- A fehér nyár kezelése, megőrzése, fenntartása, az élőhelyhez kapcsolódó védett fajok állományainak élőhelyük fenntartásával történő megőrzése.

Természetvédelmi stratégiák kialakítása:

- Területet érintő külső emberi beavatkozások minimalizálása
- A természetvédelmi szempontból értékes életközösségek megőrzése, zavartalanságának biztosítása, a védett és fokozottan védett állat- és növényfajok jelenlegi egyedszámának fenntartása, növelése.
- A védett értéket veszélyeztető invazív fajok példányainak eltávolítása.
- Az illegális szemétkerakók folyamatos felszámolása.
- Természetvédelmi kezeléseket megalapozó és azokat tovább fejlesztő kutatások támogatása.
- A területen található természeti értékek bemutatásának biztosítása.

Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások, tilalmak

- a kezelés célja az idős fák hosszútávú fenntartása
- tilos a fák kivágása
- tilos az élőhelyen bármilyen hulladék lerakása
- tilos az élőhelyen tűz gyújtása
- a fák pusztulása esetén ugyanolyan fafajú fával történő pótlást kell végezni
- a fák gallyazása csak személyi sérülés vagy vagyoni kár megelőzése miatt indokolt
- az élőhelyet esetlegesen szegélyező invazív, tájidegen fa-vagy cserjefajok eltávolítása lehetséges az élőhely minél kisebb mértékű bolygatásával.

7.) 46° 39'3.70 N, 18° 54'; 46.60 E koordinátákon található vadkörte fa

Megnevezés: Vadkörte (Pyrus pyraester1db)

Hrsz.:

Terület: 46° 39'3.70 N, 18° 54'; 46.60 E koordinátákon található vadkörte fa

Tulajdonos: Magántulajdon

A védetté nyilvánítás indoka: A körülbelül 100 éves vadkörte fa kora és mérete miatt egyedülálló Madocsa határában.

A védetté nyilvánítás célja:

- a botanikai jelentőségű őshonos idős fák fennmaradásának biztosítása
- a fákhoz kötődő állatvilág megőrzése
- a természeti értékek bemutatásának biztosítása

Kezelési terve:

Gyakorlati természetvédelmi célkitűzések:

- A vadkörte fa kezelése, megőrzése, fenntartása, az *élőhelyhez kapcsolódó* védett fajok állományainak élőhelyük fenntartásával történő megőrzése.

Természetvédelmi stratégiák kialakítása:

- Területet érintő külső emberi beavatkozások minimalizálása
- A természetvédelmi szempontból értékes életközösségek megőrzése, zavartalanságának biztosítása, a védett és fokozottan védett állat- és növényfajok jelenlegi egyedszámának fenntartása, növelése.
- A védett értéket veszélyeztető invazív fajok példányainak eltávolítása.
- Az illegális szemétkerakók folyamatos felszámolása.

- Természetvédelmi kezeléseket megalapozó és azokat tovább fejlesztő kutatások támogatása.
- A területen található természeti értékek bemutatóságának biztosítása.

Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások, tilalmak

- a kezelés célja az idős fa hosszútávú fenntartása
- tilos a fa kivágása
- tilos az élőhelyen bármilyen hulladék lerakása
- tilos az élőhelyen tűz gyújtása
- a fa pusztulása esetén ugyanolyan fafajú fával történő pótlást kell végezni
- a fa gallyazása csak személyi sérülés vagy vagyoni kár megelőzése miatt indokolt

az élőhelyet esetlegesen szegélyező invazív, tájidegen fa-vagy cserjefajok eltávolítása lehetséges az élőhely minél kisebb mértékű bolygatásával.

Helyi védettségű természetvédelmi terület:

Szlavón tölgyes

A védetté nyilvánított természeti terület nagysága: 5,6 ha.

Helyrajzi száma: 025/11.

Törzskönyvi száma: 16/TT/75.

Elnevezése: Szlavón tölgyes (a kocsányos tölgy balkáni változata).

A védetté nyilvánítás indoka: a védett természeti területek egységes nyilvántartása, közös jogszabályban történő kihirdetése, bárki számára történő megismerése.

A védetté nyilvánítás célja: a Szlavón tölgyes, mint természetvédelmi terület károsodástól való megóvása, illetve a már bekövetkezett károsodás csökkentése, megszüntetése, a védett természeti terület a jelen és jövő nemzedék számára történő fenntartása, a védettségi szint megőrzése.

A fenti védett természeti terület része az Európai Közösség Natura 2000. hálózatának.

A korlátozások, tilalmak, engedélyhez és hozzájáruláshoz kötött tevékenységek körére vonatkozóan az 1996. évi LIII. törvény 21. §, illetve 38-39. § rendelkezéseit kell alkalmazni.

Természetvédelmi Kezelési Terv:

1. Természetvédelmi célkitűzések

- a) A szlavón tölgyes – valamint annak növényvilágának megőrzése, különös tekintettel a ligeti csillagvirág (*Scilla vindobonensis*) és a nyári tőzike (*Leucojum aestivum*) állományaira.
- b) A területen található állatvilág megőrzése, különös tekintettel a rétisas (*Halaeetus albicilla*), a fekete harkály (*Dryocopus martius*) a szoprán törpedenevér (*Pipistrellus pipistrellus*) rendkívül nagy állományának, valamint a rőt korai denevér (*Nyctalus noctula*), a nyugati pisedenevér (*Barbastella barbastellus*) és a kései denevér (*Eptesicus serotinus*) életfeltételeinek biztosítására, populációiknak növelésére.
- c) Az a-b. pontokban felsorolt természetvédelmi célok elérésének megalapozása céljából a terület természeti értékeinek kutatása, valamint ezen értékek bemutatása.

2. Természetvédelmi stratégiák

- a) A természetes és a természetközeli állapotú erdők, az őshonos fafajok extenzív, fenntartható erdőgazdálkodási módokkal történő megőrzése.
- b) Az erősen degradálódó szegélytársulások természetességének javítása az inváziós fás- és lágyszárú fajok visszaszorításával.

c) A természetvédelmi szempontból értékes életközösségek megőrzése, zavartalanságának biztosítása, a védett és fokozottan védett állat- és növényfajok jelenlegi egyedszámának fenntartása, növelése.

d) Az illegális szemétkerakók folyamatos felszámolása.

e) Természetvédelmi kezeléseket megalapozó és azokat továbbfejlesztő kutatások támogatása.

f) A területen található természeti értékek bemutatathatóságának biztosítása.

3. Részletes természetvédelmi előírások

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Élőhelyek kezelése, fenntartása

Adventív, invazív gyomokkal borított területek rendszeres kezelése, kaszálással, szárazúzással.

3.1.2. Fajok védelme

a) Az élőhely-kezelések tér- és időbeli rendjét a 4.1. pontban felsorolt növény- és állatfajok ökológiai igényéhez kell igazítani, a tér- és időbeli rend meghatározását alá kell rendelni e fajok megőrzésének.

b) Fokozottan védett madárfajok fészkeinek 100 m sugarú körzetében tilos beavatkozásokat végezni. A fokozottan védett madárfajok költési és a fiókanevelési időszakában a beavatkozások tilalma a fészkek 400 m sugarú körzetében érvényes. A fészkek fenti módon meghatározott körzetében csak különösen indokolt esetben, a természetvédelmi hatóság engedélyével, a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatósággal egyeztetett módon, és felügyeletével lehet beavatkozásokat végezni.

3.1.3. Látogatás, oktatás, bemutatás, kutatás

a) Látogatás során gépjárművel csak a meglévő földutak használhatók.

b) A terület oktatási, bemutatási célú hasznosítása széleskörű nyilvánosság bevonásával kívánatos, a természeti értékeket nem veszélyeztető, nem károsító módon.

c) Tájékoztató táblák kihelyezésével elő kell segíteni a látogatók, a község közösségének természetvédelmi szemléletű fejlesztését.

d) Propaganda eszközökkel a rendelkezésre álló lehetőségek keretei között fejleszteni kell a terület oktatási és bemutatási szerepét (tanösvény, e-tanösvény, tájékoztató füzet, szakmai vezetés).

e) A területen bármilyen jellegű kutatási tevékenység kizárólag a terület tulajdonosával egyeztetve, ha az védett vagy fokozottan védett növény vagy állatfaj zavarásával, befogásával jár, kizárólag hatósági engedéllyel, az illetékes nemzeti park igazgatósággal egyeztetett módon végezhető.

f) Gondoskodni kell a terület állapotában bekövetkező változások nyomon követéséről és azok dokumentálásáról.

3.1.4. Terület- és földhasználat

a) A tervezési területen új, állandó épület csak a természetvédelmi célokkal összeegyeztethető módon létesíthető, kizárólag olyan helyszínen, ahol Natura 2000 jelölő fajokat és élőhelyeket, és egyéb védett természeti értéket nem veszélyeztet.

- b) A területen szilárd burkolatú út létesítése tilos.
- c) A területen a földutak szélesítése tilos.
- d) Hulladék, építési törmelék elhelyezése tilos, a meglévő illegális hulladéklerakásokat fel kell számolni.
- e) Minden természetkárosítással járó sporttevékenység (pl. terepmotorozás) tilos.
- f) Mindennemű vízrendezési beavatkozás csak a természetvédelmi célokkal összhangban és az illetékes nemzeti park igazgatósággal előzetesen egyeztetett módon történhet.
- g) A területen ipari és bányászati tevékenység nem folytatható.
- h) A vadlétszámot a terület természetes vadeltartó képességéhez kell igazítani. Olyan vadsűrűséget kell kialakítani, mely a természetes erdőfelújításokat is lehetővé teszi, és azokban a terület egészét tekintve a jogszabályokban meghatározott mértéken felül kárt nem okoz.
- i) A területen sózó, szóró és egyéb vadgazdálkodási létesítmény – magasles kivételével és a meglévő vadetetőn kívül– nem létesíthető.
- j) Vadföld létesítése, vadkibocsátás és zárttéri vadtartás tilos.

3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.3. Erdők kezelése

- a) Természetes erdőben fahasználat kizárólag az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célokkal, valamint a természetvédelmi rendeltetéssel összhangban végezhető.
- b) Tölgy-kóris ligeterdőben a tarvágás tilos. Bármilyen beavatkozás (előhasználat, véghasználat, szálalóvágás) esetén kizárólag maximum 0,1 ha-os mikro-vágások alkalmazhatók, melyek teljes területe egy erdőtervezési ciklusban nem haladhatja meg az erdőrészlet 10 %-át, melyeket az őshonos elegyfajok védelme mellett kell kivitelezni. Ha szükséges, a tájidegen fajok kitermelése lehetséges. Az élőhelytípust szegélyező tájidegen (többnyire akácos) faültetvények átalakításával növelni kell a természetes, természetszerű állománytípus területét.
- c) A felújítások során a tuskózás és a teljes talajelőkészítés tilos.
- d) Ha szükséges a mesterséges felújítás (pótlás), az kizárólag a keményfás állomány-típus fafajainak telepítésével végezhető.
- e) A felújítások során (előtt) vizsgálni kell, hogy a területre jellemző kocsányos tölgy balkáni változatának (*Quercus robur slavonica*) újratelepítésére van-e lehetőség.
- f) Az esetlegesen szükséges felújítások során az élőhely minél kisebb mértékű bolygatására kell törekedni, az erdőgazdálkodási munkák során a természetszerű állományrészekben a cserje- és gyepszintet kímélni kell.
- g) A nevelővágások az őshonos elegyfajok kíméletével végezhetők, többszintű állományok kialakítására törekedve, nem elsősorban az egyedek jó műszaki adottságai, hanem az állományban betöltött biológiai szerepük szerint kell válogatni.

- h) A nevelővágások során az invazív fafajokat teljes mértékben el kell távolítani.
- i) Óshonos, idős, odvas, böhöncös fák védendőek.
- j) Egészségügyi termelést mellőzni kell, kizárólag csak élet- és vagyonvédelem esetén alkalmazható.
- k) Az állományokban odvas, száraz, védett fajok élőhelyüül szolgáló faegyedek jelenléte szükséges, ezeket nem szabad kitermelni. Az erdőhasználatok során álló és fekvő holtfa visszahagyása szükséges.
- l) Fakitermelést szeptember 1. és március 1. között kell elvégezni (az akác átalakítás kivételével).
- m) Felázott talajú erdőben a fakitermelés csak fagyos időben végezhető.
- n) A területen égetéses nem megengedett.

A helyi területi és egyedi védelem alatt álló értékekről készült fényképes dokumentáció

1-es és 2-es sz. területek leírása

A mezőgazdasági művelés alatt álló területek között maradt fenn a település területére korábban a magasabb térszínekre jellemző keményfás és az általánosabban elterjedt puhafás ligeterdők néhány ma is élő tanúja. A Madocsa Község külterületére jellemző a mezővédő erdősávok fogyása, amely ezeket a példányokat szerencsére eddig megkímélte. Miután az említett területen több száz hektáron gyakorlatilag nincs hasonló méretű fa, ezért ezeknek a példányoknak az ökológiai értéke hatványozott. A különböző ragadozó madarak lesőfának és fészkelőhelynek használják, továbbá a talajszinten kialakult mikro-élőhely vadállatoknak és gazdag rovarvilágnak kínál bújóhelyet, néhányuknak szaporodó helyet. A tölgyes környezetben fellelhető cserjék között sikerült lencsevégre kapni a Kardoslepkét (*Iphiclides podalirius*), valamint a szintén védett Atalanta lepkét (*Vanessa atalanta*). A két facsoporton már megfigyelték a fokozottan védett szalakóta (*Coracias garrulus* - természetvédelmi értéke 500 000 Ft) néhány példányát, amelyek számára odú is lett kihelyezve. A tölgy törzskerülete 260 centiméter, amely figyelembe véve a tölgy lassú növekedését, arra enged következtetni, hogy rendkívül koros példánnyal van dolgunk. A terület egy hangyaboly is található, mely védett.

A fehér nyár 3 méter feletti törzskerületűek. A fehér nyár szomszédságában található rezgő nyár egy hangyakolóniának is otthont ad, amely ex-lege védett, valamint a törzsből található nagy méretű odú denevéreknek is otthont adhat. A két facsoport meghatározza a község keleti területeinek látképét. A lakosok kötődése a két facsoporthoz jelentős, ezt bizonyítja, hogy számos fotón megjelentek már az említett példányok.

1-es terület: Vadállatok a magányosan álló tölgy előtt

1-es terület: kardoslepke egy példánya a tölgyfa tövében lévő bodzabokron

1-es terület: Távoli kép a magányosan álló kocsányos tölgyről

2-es terület: Egerészölyv riad fel a fotós érkezésére a fehér nyár koronájából

2-es terület: hatalmas masszív fehér nyár példány, törzskerülete 4 méter feletti

2-es terület: Nagy rőpnyilású természetes odú a szürke nyár törzsében

1-es (balra) és 2-es (jobbra) terület

3-as számú terület: Papkert

A területen korábban helyet kapó óriási almáskertek egyik utolsó megmaradt mementója a Papkertnek hívott terület és épületrom, amely az idősek elmondása alapján a nevének megfelelően az 50-es évekig egyházi birtok volt. A ma már romos épületet visszahódította a természet. Az épület belsejében számos fecske fészkel, valamint kuvikot is megfigyeltek a romok között, valamint a területhez tartozó 3 idős vadgesztenye fán. A terület kulturális értéke, valamint természetvédelmi értéke is magas. A területen kakukk és búbosbanka jelenléte is megfigyelt.

3-as számú terület: az épületrom belseje számos fajnak ad búvó és szaporodó helyet

3-as számú terület: idős vadgesztenye

3-as számú terület

4-es számú terület: Fehér fűz liget

A **087/17-os helyrajzi számú terület** nyugati felén, közvetlenül a mezőgazdasági út mellett egy 3 példányból álló fehér fűz sor őrzi a korábban a határra jellemző fűzfasorok emlékét. Az egyenként 3 méteres törzskerületű fűzfák kora a 100 év fölött van. A fűzfák otthon adnak a kizárólag fűzfákon élő pézsmacincérnek, amelynek természetvédelmi értéke 5000 forint. Az odvas öreg fákon fakopáncs munkájának nyomai fedezhetők fel, valamint a tövisszúró gébics példányait sikerült lencsevégre kapni. Az aljnövényzet különböző gyíkfajoknak is otthonául szolgál. A facsoport jelentőségét növeli, hogy DK-i irányban 1,5 km míg DNY-i irányban 2,5 kilométerre található a következő facsoport.

4-es számú terület: pézsmacincér, amely kizárólag fűzfákon él

4-es számú terület: koros fehér fűz törzse, mely jól láthatóan táplálkozó helyül szolgál valamely fakopáncs fajnak

4-es számú terület

5-ös számú terület:

A 091/26 helyrajzi számú terület és a 094/1 hrsz. terület között keresztülhalad mezőgazdasági út mellett egy magányosan álló monumentális méretű fehér nyár áll, mely a talajhoz közel elágazik. Az elágazás fölötti törzskerület meghaladja a 3,5 métert, amely a nagyra növo fehér nyarak között is tekintélyesnek mondható. Ahogy a következő bemutatott terület úgy ez is kiemelkedő jelentőséggel bír fészkelő és búvóhely mivolta miatt. A hasonló méretű fák rendkívül alacsony száma miatt az ilyen szántóföldek közé ékelődő szigetek különleges mikrofaunát teremtenek, védelmük unikális jellegük miatt is indokolt.

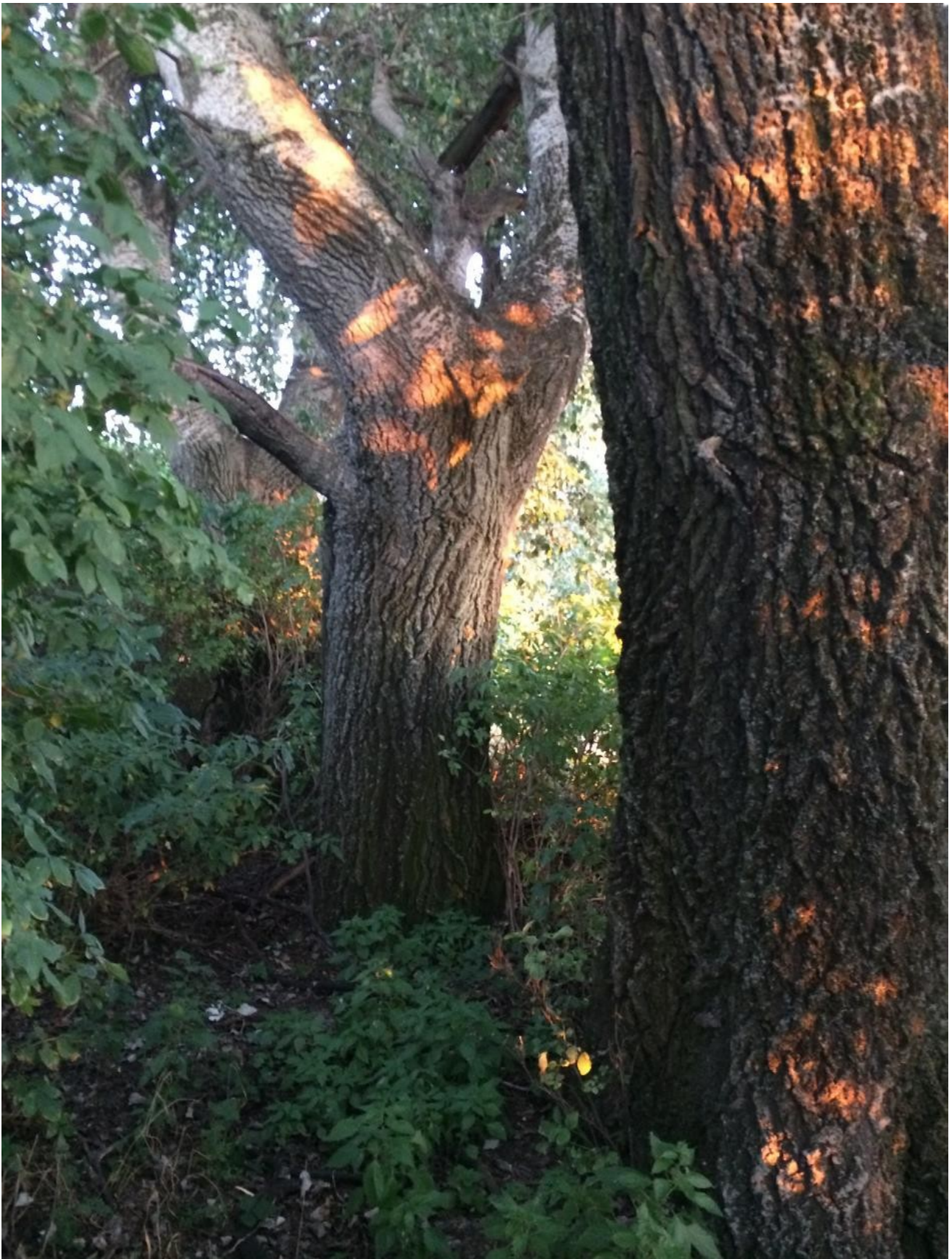
5-ös számú terület: monumentális fehér nyár, földfelszíni törzskerülete 4 méter feletti

5-ös számú terület: magányos fehér nyár 3 fő ága, mely a koronát tartja

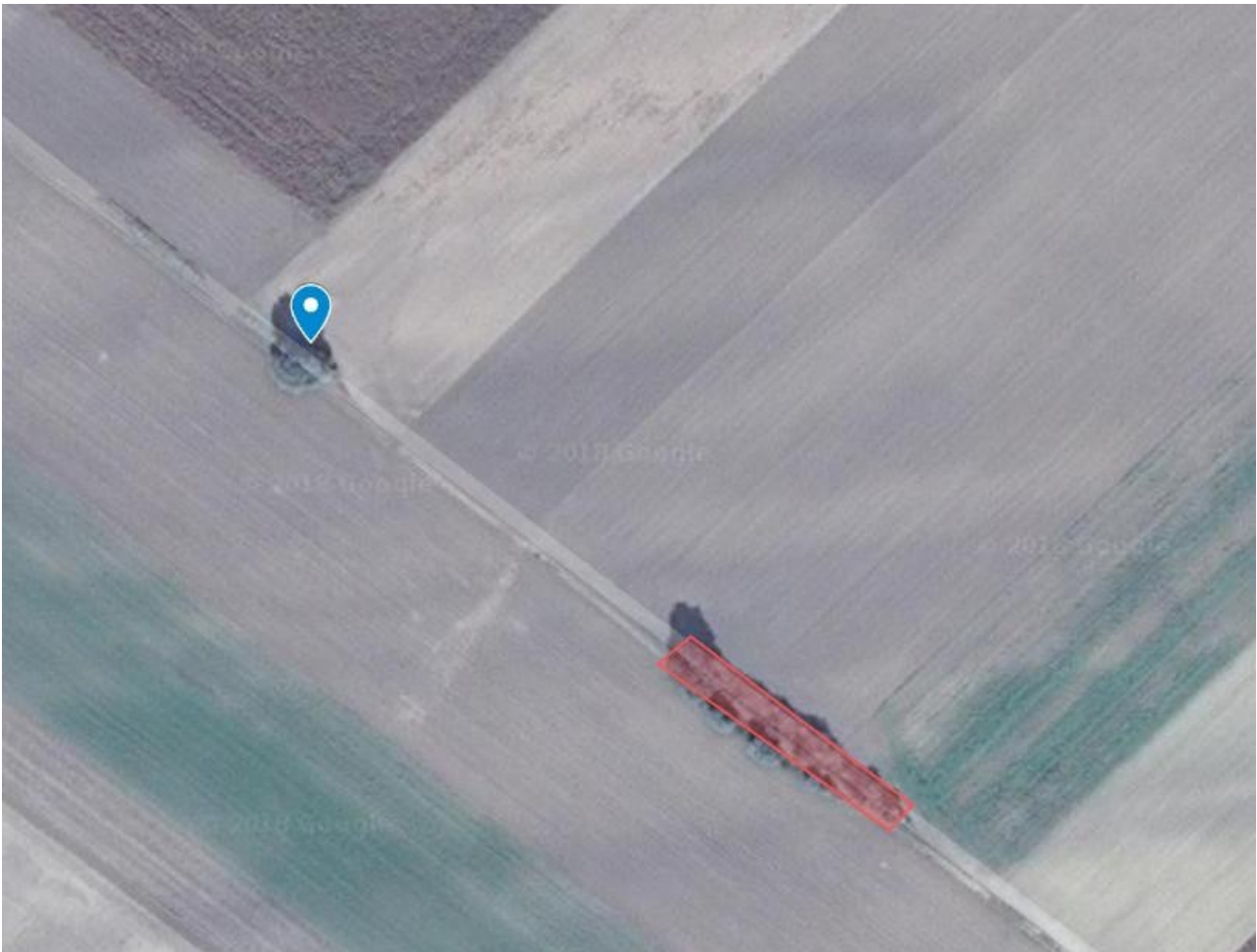
5-ös számú terület: a magányos nyár tájjelleget meghatározó karaktere erős

6-ös számú terület: Három óriási fehér nyár

6-ös számú terület: Barna rétihéja keres menedéket a lombok között

5-ös számú terület (balra) és 6-os számú terület (jobbra)

7-es számú terület:

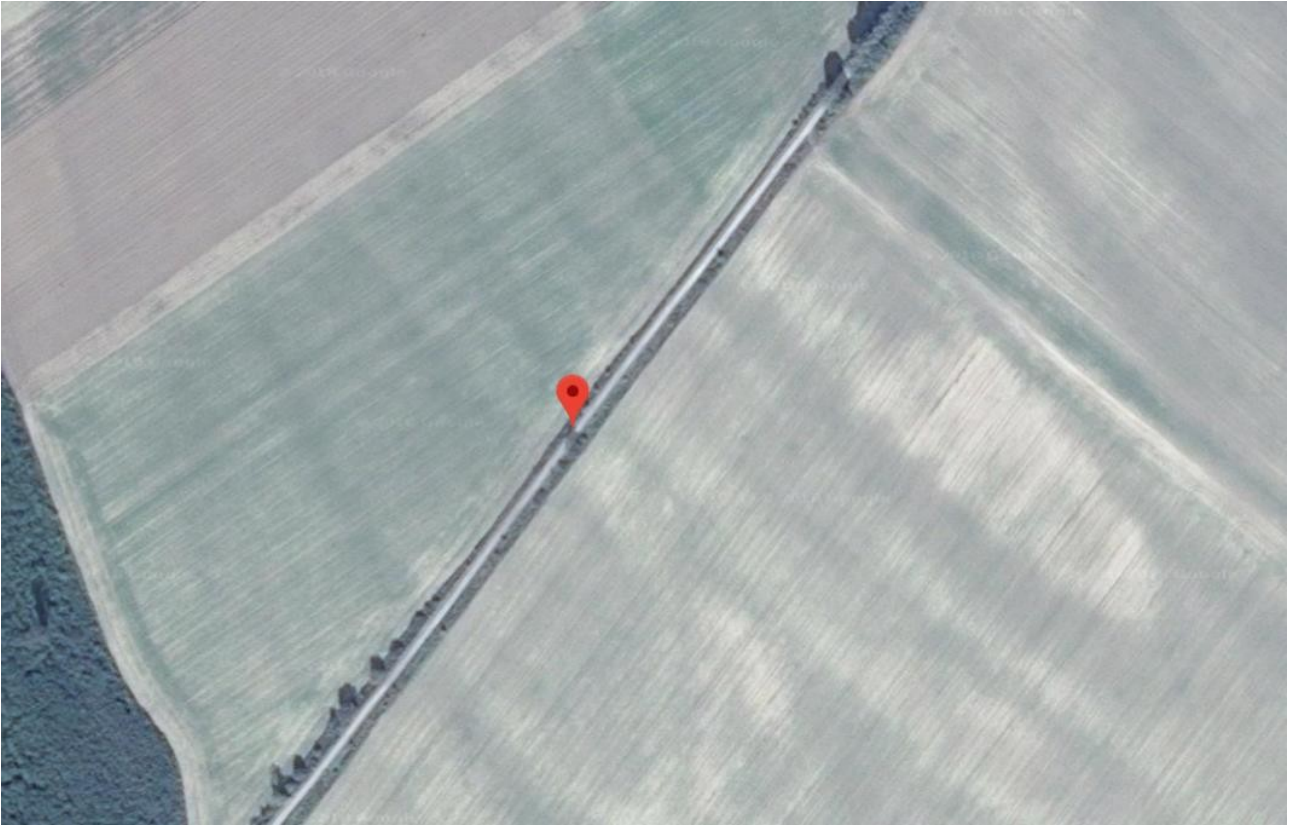
A terület kiterjedése minimális, hiszen valójában egyetlen koros vadkörte fáról van szó. Melynek kora a törzskerülete alapján nagyjából 100 évre tehető. A madocsai határban ritkaság a vadállatok számára hozzáférhető gyömölcsfa. Az intenzív mezőgazdaság és erdőművelés az ilyen egyedeket sajnos nem kímélte, hiszen lassú növekedése miatt nem hoz jelentős anyagi hasznot. Ugyanakkor az ilyen fák az őszi időszakban bőséges táplálékkal látják el a télre készülő vadállatok tömegét, valamint télen néhány madárfaj számára is tartalék raktárat jelent. Madocsa külterületén más hasonló korú és méretű vadkörte fa nem ismert, így jelenléte unikális, mindenképpen védendő.

7-es számú terület: idős vadkörte

7-es számú terület: törzsátmérő alapján a vadkörte kora akár 100 év is lehet

7-es számú terület